

GEMEENTE AALBURG

Bedrijventerrein Veensesteeg

Onderzoek flora en fauna

GEMEENTE AALBURG

Bedrijventerrein Veensesteeg

Onderzoek flora en fauna

Bestand : P:\prj100\AAL\008\rapp\Flora en
fauna\20110707-AAL008-Onderzoek flora en fauna-definitief.wpd

Project : AAL008

Gecontroleerd door : de heer van Zandvoort

7 juli 2011

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling	1
1.3	Leeswijzer	2
2	Basisgegevens	3
2.1	Ligging plangebied	3
2.2	Grondgebruik plangebied	3
2.3	Voorgenomen ingrepen	5
3	Natuurbescherming	6
3.1	Flora- en faunawet	6
3.2	Ontheffingen Flora- en faunawet	6
3.3	Gebiedsbescherming	8
3.3.1	Natuurbeschermingswet 1998	8
3.3.2	Verordening Ruimte	10
4	Onderzoeksmethode	12
4.1	Verkennd onderzoek ontsluitingsweg	12
4.2	Soortspecifiek onderzoek bedrijventerrein Veensesteeg	12
5	Onderzoeksresultaten en effectbeschouwing	13
5.1	Verkennd onderzoek ontsluitingsweg	13
5.2	Soortspecifiek onderzoek bedrijventerrein Veensesteeg	15
5.3	Beschermde gebieden	16
6	Conclusies en aanbevelingen	19
6.1	Verkennd onderzoek ontsluitingsweg	19
6.2	Soortspecifiek onderzoek bedrijventerrein Veensesteeg	20
6.3	Beschermde gebieden	21

Bijlagen

1	Voorlopig ontwerp bedrijventerrein Veensesteeg	B-1
---	--	-----

Tabellenlijst

Tabel 1: Waargenomen vissen en amfibieën tijdens het soortspecifieke onderzoek. ... 15

Afbeeldingenlijst

Afbeelding 1: Topografische ligging van het plangebied voor bedrijventerrein Veensesteeg en de bijbehorende ontsluitingsweg.	3
Afbeelding 2: Impressies van het plangebied voor bedrijventerrein Veensesteeg.	4
Afbeelding 3: Impressie van het plangebied voor de ontsluitingsweg tussen bedrijventerrein Veensesteeg en de N267.	4
Afbeelding 4: Ligging van het plangebied ten opzichte van de deelgebieden Pompveld (zuiden) en Loevestein (noorden) van het Natura2000-gebied Loevestein, Pompveld en Kornsche Boezem; het deelgebied Kornsche Boezem ligt verder westelijk (bron: Ministerie van EL&I).	9
Afbeelding 5: Uitsnede uit de Informatiekaart EHS, behorende bij de Verordening Ruimte (bron: Provincie Noord-Brabant).	10
Afbeelding 6: Ligging van de habitattypen binnen deelgebied Loevestein (bron: Provincie Gelderland).	16
Afbeelding 7: Uitsnede uit de ambitiekaart, behorende bij het Natuurbeheerplan, met de natuurdoelen voor de EHS (bron: Provincie Noord-Brabant).	18

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Aalburg heeft plannen voor de aanleg van een bedrijventerrein aan de Veensesteeg te Veen. In april 2011 is daarom ter plaatse van de percelen waar het bedrijventerrein zal worden gerealiseerd, een verkennend flora- en faunaonderzoek uitgevoerd door onderzoeksbureau ATKB (rapportnummer: 20110334). Uit dit onderzoek is gebleken dat in de sloten en natte laagtes binnen de onderzochte percelen mogelijk de kleine modderkruiper en/of de rugstreepd pad voorkomen. ATKB adviseerde naar deze soorten nader onderzoek te doen.

In het uitgevoerde onderzoek door ATKB is de locatie van de ontsluitingsweg tussen het nieuwe bedrijventerrein Veensesteeg en de N267 niet onderzocht. Het is echter mogelijk dat ter plaatse van deze momenteel nog agrarische percelen beschermde soorten voorkomen. Bij het verwijderen van vegetatie en het aanleggen van de weg kunnen deze negatieve effecten ondervinden. Voor de locatie van de ontsluitingsweg dient dan ook alsnog een verkennend flora- en faunaonderzoek uitgevoerd te worden.

Tenslotte is in het verkennend flora- en faunaonderzoek door ATKB geen effectbeoordeling opgenomen ten aanzien van het Natura2000-gebied Loevestein, Pompveld en Kornsche Boezem en ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur. De gevolgen van realisatie van het bedrijventerrein Veensesteeg dienen alsnog in beeld gebracht te worden.

1.2 Doelstelling

Zoals blijkt uit de voorgaande paragraaf, is de doelstelling van het uitgevoerde onderzoek flora en fauna drieledig:

- Vaststellen van de aan- dan wel afwezigheid van rugstreepd pad en kleine modderkruiper in de sloten binnen het plangebied voor bedrijventerrein Veensesteeg.
- Onderzoeken van de (mogelijk) voorkomende beschermde planten- en diersoorten ter plaatse van de nieuw aan te leggen verbindingsweg tussen bedrijventerrein Veensesteeg en de N267.
- Relatie met het Natura2000-gebied Loevestein, Pompveld en Kornsche Boezem en voor de Ecologische Hoofdstructuur.

Indien het aannemelijk is dat binnen het plangebied beschermde soorten voorkomen, dan is voor de realisatie van het bedrijventerrein mogelijk een ontheffing ex. artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Wanneer effecten dreigen op het Natura2000-gebied Loevestein, Pompveld en Kornsche Boezem, dan kan een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk zijn. Bij negatieve effecten op de Ecologische Hoofdstructuur dient toestemming te worden verleend door de Provincie Noord-Brabant.

1.3 Leeswijzer

De basisgegevens van het plangebied, zoals de geografische ligging en het huidige grondgebruik, zijn beschreven in hoofdstuk 2. Ook wordt hier ingegaan op de voorgenomen ingrepen binnen het plangebied.

Hoofdstuk 3 geeft een korte toelichting op de natuurbescherming door de Flora- en faunawet. Daarnaast wordt de planologische bescherming van het plangebied nagegaan en wordt aandacht besteed aan de Natuurbeschermingswet 1998.

In hoofdstuk 4 is de onderzoeksmethode kort beschreven die is gehanteerd voor het verkennend en het soortspecifiek flora- en faunaonderzoek.

Hoofdstuk 5 geeft de resultaten weer van de uitgevoerde onderzoeken. Tevens wordt in dit hoofdstuk aandacht besteed aan de effecten die kunnen optreden op (mogelijk) aanwezige beschermde soorten en gebieden.

De conclusies van de onderzoeken staan vermeld in hoofdstuk 6. Tevens worden hier aanbevelingen gedaan ter voorkoming of beperking van nadelige effecten en - in geval deze niet geheel zijn uit te sluiten - voor de aanvraag van een ontheffing.

tussen de landbouwpercelen. Opvallend is de lage waterstand. Uitsluitend de dwarssloot aan de oostzijde en de watergang in het midden bevatten maximaal ongeveer 50 cm water. De overige dwarssloten bevatten hooguit 20-30 cm water of staan vrijwel droog. De sloten zijn deels dichtgegroeid met riet en andere opgaande watervegetatie. Over het algemeen is er weinig onderwaterbegroeiing aanwezig. De eerder genoemde dwarssloot aan de oostzijde bevat echter wel opvallend veel onderwaterbegroeiing (voor 90% dichtgegroeid). De oevervegetatie is kenmerkend voor voedselrijke situaties (o.a. hoog opgroeiend riet, liesgras, grote egelskop).

Afbeelding 2: Impressies van het plangebied voor bedrijventerrein Veensesteeg.

Afbeelding 3: Impressie van het plangebied voor de ontsluitingsweg tussen bedrijventerrein Veensesteeg en de N267.

Het plangebied voor de ontsluitingsweg betreft een akker tussen de Veensesteeg en de N267 en de wegbermen van de beide genoemde wegen (zie afbeelding 3). De akker is op het moment in gebruik voor de teelt van graan. De noordelijke wegberm (Veensesteeg) is voornamelijk begroeid met grassen. Deze berm is recent gemaaid. Er loopt een smalle watergang die dicht begroeid is met vooral opgaande watervegetatie als riet en egelskop. De zuidelijke wegberm (N267) is begroeid met ruigtekruiden als distel, brandnetel, smeerwortel en diverse grassen. In deze berm staan bomen (essen) met een

doorsnede kleiner dan 30 cm. Ook in deze berm is een watergang aanwezig. Deze is breder (ongeveer 6 meter) en naar schatting maximaal 1 meter diep. Het water stroomt langzaam en het doorzicht is matig. In de watergang is nauwelijks vegetatie aanwezig. De bodem bevat hier en daar wat slib, maar niet overal en niet in grote hoeveelheden.

2.3 Voorgenomen ingrepen

Bij de realisatie van bedrijventerrein Veensesteeg worden de agrarische percelen bouwrijp gemaakt. Dat betekent dat binnen de percelen onder- en bovengrondse infrastructuur wordt aangelegd en dat de agrarische vegetatie wordt vervangen door bebouwing, verharding en openbaar groen. Tevens wordt verlichting aangebracht op het bedrijventerrein.

De aanwezige drainagesloten tussen de percelen worden gedempt. Tevens wordt de binnen het plangebied aanwezige A-watergang omgelegd naar de noordrand van het plangebied. Parallel aan deze nieuwe loop van de watergang wordt een lange, smalle laagte aangebracht die dienst zal doen als waterberging. In de wegbermen worden afwateringssloten aangebracht.

Tussen de uit te geven bedrijfskavels en aan de randen van het bedrijventerrein wordt openbaar groen aangebracht. Langs de wegen binnen het bedrijventerrein zal dit groen bestaan uit bermvegetatie met laanbomen/boomgroepen. Aan de noordkant (langs de waterberging) wordt een houtkant aangeplant met struweel en verspreid staande bomen. Het meest westelijk gelegen perceel wordt niet in gebruik genomen als bedrijfskavel, maar wordt ingericht met grasland en bomenrijen aan de randen. In bijlage 1 is het (concept-) voorlopig ontwerp van het bedrijventerrein Veensesteeg opgenomen.

Aanleg van de nieuwe ontsluitingsweg betekent eveneens dat de bestaande agrarische begroeiing wordt vervangen door verharding. Op de ronde wordt mogelijk verlichting aangebracht. De bestaande sloot langs de Veensesteeg wordt naar verwachting overkluisd ter plaatse van de nieuwe ontsluitingsweg. Bij de N267 zal een grote duiker worden aangebracht over de hier aanwezige watergang.

3 Natuurbescherming

Kort wordt in dit hoofdstuk ingegaan op de bescherming van planten- en diersoorten krachtens de Flora- en faunawet. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de gebiedsbescherming die op het zoekgebied van toepassing is.

3.1 Flora- en faunawet

De bescherming van zowel inheemse als uitheemse, in het wild levende planten- en diersoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet bevat een algemeen (passief) beschermingsregime voor aangewezen planten- en diersoorten. Daarnaast zijn in de Flora- en faunawet beschermde leefgebieden aangewezen voor de instandhouding van beschermde soorten. De Europese Habitatrictlijn en Vogelrichtlijn zijn in onze nationale Flora- en faunawet geïmplementeerd.

Wat betreft de *flora* is het verboden om beschermde soorten uit te steken, te vernielen, te beschadigen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8 Flora- en faunawet). Ten aanzien van *fauna* geldt dat het verboden is beschermde dieren in hun natuurlijke leefomgeving te doden of te verwonden, opzettelijk te verontrusten of voortplantingsplaatsen (bijvoorbeeld nesten) te verstoren, te beschadigen of weg te nemen (artikel 9 t/m 13 Flora- en faunawet).

3.2 Ontheffingen Flora- en faunawet

Voor het verrichten van ingrepen die een nadelig effect hebben op beschermde flora en fauna is in principe een ontheffing ex. artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. In het Besluit van 10 september 2004 (AMvB artikel 75) wordt onderscheid gemaakt in de algemeenheid van soorten en de noodzaak voor ontheffingaanvraag. De beschermde soorten zijn daartoe ingedeeld in een drietal categorieën (tabellen):

1. algemene soorten;
2. 'overige' soorten en alle vogelsoorten;
3. soorten van bijlage IV van de Habitatrictlijn en soorten van bijlage I van de AMvB.

Voor algemene soorten (tabel 1, AMvB artikel 75) geldt een vrijstelling voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet voor wat betreft activiteiten die te kwalificeren zijn als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkeling. Voor andere activiteiten is een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (de zogenaamde lichte toets).

Voor 'overige' soorten (tabel 2, AMvB artikel 75) en alle vogelsoorten geldt dat voor activiteiten die te kwalificeren zijn als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkeling vrijstelling voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet wordt verleend, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister goedgekeurde gedragscode. Voor andere activiteiten is een ontheffing

nodig. Voor ontheffingaanvragen geldt de lichte toets (zie algemene soorten), echter ontheffingaanvragen voor alle vogelsoorten worden onderworpen aan de uitgebreide toets (zie streng beschermde soorten).

Voor streng beschermde soorten (tabel 3, AMvB artikel 75) geldt dat voor activiteiten die te kwalificeren zijn als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik vrijstelling wordt verleend van artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet, mits gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Voor ruimtelijke ontwikkeling is de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk. Voor bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik in de land- en bosbouw wordt géén vrijstelling verleend voor het opzettelijk verontrusten (artikel 10 Flora- en faunawet) van soorten van tabel 3 en is geen ontheffing mogelijk. De aanvragen van een ontheffing voor soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria (de zogenaamde uitgebreide toets):

- er is sprake van een in of bij wet genoemd belang;
- er is geen alternatief;
- er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Vogelsoorten

Zoals hiervoor is aangegeven, zijn vrijwel alle vogelsoorten die in Nederland voorkomen, beschermd krachtens de Flora- en faunawet. Dat betekent dat nesten van broedende vogels niet mogen worden verwijderd. In de door het Ministerie van LNV in 2009 goedgekeurde gedragscode voor de bouw- en ontwikkelingssector is daarnaast een lijst opgenomen met vogelsoorten waarvan het nest ook buiten het broedseizoen beschermd is. Daarbij zijn vijf categorieën vaste nesten onderscheiden:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, daarbuiten in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (bijvoorbeeld steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (bijvoorbeeld roek, gierzwaluw, huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die (vrijwel) elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (bijvoorbeeld ooievaar, kerkuil, slechtvalk).
4. Nesten van vogels die jaar in, jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld boomvalk, buizerd, ransuil).
5. Nesten van vogels die vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar tevoren hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (bijvoorbeeld oeverzwaluw, kokmeeuw). Een omgevingscheck door een deskundige dient uit te wijzen of in de omgeving voldoende gelegenheid is om zelfstandig een nieuw nest te bouwen of te zoeken.

Welke soorten tot een van de vijf bovengenoemde categorieën behoren, is vastgelegd in een lijst met circa tachtig soorten.

3.3 Gebiedsbescherming

Om vast te stellen of binnen of nabij het plangebied sprake is van gebiedsbescherming is de gebiedsbescherming volgens de Natuurbeschermingswet 1998 en de gebiedsbescherming volgens de Verordening Ruimte geraadpleegd.

3.3.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

De Natuurbeschermingswet 1998 richt zich op beheer, herstel en bescherming van de Natura2000-gebieden (Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijngebieden). Ter bescherming van de natuurwaarden waarvoor de verschillende Natura2000-gebieden zijn aangewezen, mogen projecten die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect hebben op soorten, niet worden uitgevoerd zonder een vergunning. Hierbij is van belang dat de Natuurbeschermingswet 1998 een zogenaamde 'externe werking' kent. Dit houdt in, dat ook projecten buiten beschermde gebieden vergunningplichtig kunnen zijn, wanneer zij een negatief effect hebben op het beschermde gebied.

Natura2000-gebied Loevestein, Pompveld en Kornsche Boezem

Het plangebied voor bedrijventerrein Veensesteeg en de ontsluitingsweg bevindt zich in de nabijheid van de deelgebieden Pompveld en Loevestein van het Natura2000-gebied Loevestein, Pompveld en Kornsche Boezem (zie afbeelding 4 op de volgende pagina).

In 2009 is door de Provincie Noord-Brabant een werkdocument 'Beheerplan Natura-2000 Pompveld en Kornsche Boezem' opgesteld voor de beide delen van het Natura2000-gebied die in de provincie Noord-Brabant gelegen zijn. Dit werkdocument is beschikbaar via de website van de Provincie Noord-Brabant. De Provincie Gelderland is verantwoordelijk voor het opstellen van het beheerplan voor het deelgebied Loevestein. Het (concept-)beheerplan van het deelgebied Loevestein is niet beschikbaar, maar op de website van Provincie Gelderland is wel een kaart gepubliceerd met de aanwezige habitattypen en habitatrichtlijnsoorten ter plaatse van het deelgebied.

Het Natura2000-gebied als geheel is aangewezen voor een aantal habitattypen en habitatrichtlijnsoorten:

- Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (H3150).
- Slikkige rivieroeveren (H3270).
- Stroomdalgraslanden (H6120).
- Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver; H6510A).
- Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen; H91E0A).
- Bittervoorn (H1134).
- Grote modderkruiper (H1145).
- Kleine modderkruiper (H1149).

Afbeelding 4: Ligging van het plangebied ten opzichte van de deelgebieden Pompveld (zuiden) en Loevestein (noorden) van het Natura2000-gebied Loevestein, Pompveld en Kornsche Boezem; het deelgebied Kornsche Boezem ligt verder westelijk (bron: Ministerie van EL&I).

- Rivierdonderpad (H1163).
- Kamsalamander (H1166).

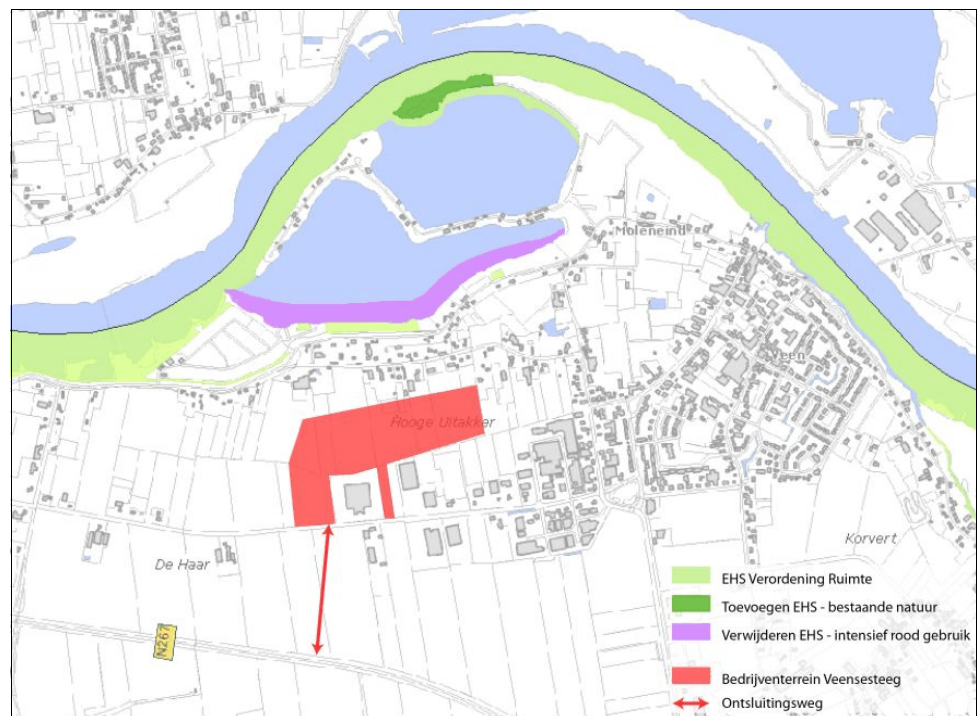
Het noordelijk van het plangebied gelegen deelgebied Loevestein ligt direct langs de Waal in de buitendijkse uiterwaarden van deze rivier. Het landschap langs de Waal wordt gekenmerkt door rivierduintjes, graslanden en natte moerasgebieden op locaties waar kleiwinning heeft plaatsgevonden en in verlande strangenstelsels. Binnen het deelgebied Loevestein komen, volgens de gegevens van Provincie Gelderland, alle habitattypen voor waarvoor het Natura2000-gebied is aangewezen. De habitattypen zachthoutoibossen en glanshaverhooilanden komen over iets grotere oppervlakten voor, de drie andere habitattypen omvatten slechts kleinere oppervlakten (zie ook hoofdstuk 5). Daarnaast komen in het deelgebied de habitatrictlijnsoorten kamsalamander, grote modderkruiper, kleine modderkruiper en bittervoorn voor. Deze soorten zijn vrijwel alleen in het (zuid-)oostelijk deel van het deelgebied Loevestein aangetroffen.

Het deelgebied Pompveld is een laaggelegen kleipolder. Het omvat moeras, grienden, bosjes en vochtige graslanden. Binnen het deelgebied zijn echter geen van de habitattypen aanwezig waarvoor het Natura2000-gebied is aangewezen. Binnen Pompveld zijn dan ook geen instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen van toepassing. Binnen het gebied komen wel de grote en kleine modderkruiper en de bittervoorn voor.

In hoofdstuk 5 wordt nader ingegaan op de mogelijk te verwachten effecten op het Natura2000-gebied Loevestein, Pompveld en Kornsche Boezem.

3.3.2 Verordening Ruimte

Ten aanzien van de EHS geldt net als voor de Natura2000-gebieden, dat het ruimtelijk beleid erop gericht is de wezenlijke kenmerken van de gebieden te ontwikkelen, herstellen en behouden. Derhalve is voor de EHS het 'nee, tenzij'-regime ingevoerd. Volgens dit regime dient allereerst vastgesteld te worden of de geplande ingreep significant negatieve effecten heeft op de in het EHS-gebied (potentieel) aanwezige wezenlijke kenmerken en waarden. Wanneer dit zo is, geldt in principe dat de ingreep geen doorgang kan vinden. Uitzondering geldt alleen voor ingrepen waarbij sprake is van groot openbaar belang en waarbij geen alternatieven voor de plannen beschikbaar zijn.

Afbeelding 5: Uitsnede uit de Informatiekaart EHS, behorende bij de Verordening Ruimte (bron: Provincie Noord-Brabant).

Sinds 1 juni 2010 is de Verordening Ruimte fase 1 van kracht in de Provincie Noord-Brabant. Vanaf maart 2011 is de Verordening Ruimte als geheel in werking getreden. In fase 1 van de Verordening Ruimte is de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) binnen de provincie Noord-Brabant vastgelegd. Afbeelding 5 op de vorige pagina geeft een uitsnede voor het plangebied weer van de EHS-kaart behorende bij de Verordening Ruimte.

Het plangebied voor het bedrijventerrein Veensesteeg en de bijbehorende ontsluitingsweg is niet gelegen binnen de begrenzing van de EHS. De oevers van de Afgedamde Maas en de rivier zelf, noordelijk van het plangebied, zijn wel aangeduid als EHS.

4 Onderzoeksmethode

Het flora- en faunaonderzoek valt uiteen in twee onderdelen: een verkennend onderzoek ter plaatse van de nieuwe ontsluitingsweg en een soortspecifiek onderzoek gericht op kleine modderkruiper en rugstreepad ter plaatse van bedrijventerrein Veensesteeg. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de onderzoeksmethode voor beide onderzoeken.

4.1 Verkennend onderzoek ontsluitingsweg

Het zoekgebied voor de ontsluitingsweg is eenmalig bezocht op woensdag 22 juni 2011. Daarbij is gelet op de aanwezigheid van (sporen van) beschermde planten- en diersoorten. Daarnaast is gebruik gemaakt van algemene literatuur. In andere bronnen zijn geen relevante aanvullende gegevens gevonden.

Gezien de mogelijkheid dat binnen het bedrijventerrein Veensesteeg de kleine modderkruiper en/of de rugstreepad voorkomen, is binnen het zoekgebied voor de ontsluitingsweg ook specifiek naar deze soorten gezocht.

4.2 Soortspecifiek onderzoek bedrijventerrein Veensesteeg

De veldbezoeken ten behoeve van het onderzoek naar kleine modderkruiper (tabel 2, AMvB artikel 75) en rugstreepad (tabel 3, AMvB artikel 75) hebben plaats gevonden op 3 en 22 juni 2011. Op het moment van het eerste veldbezoek was men de oevervegetatie langs de centrale watergang en enkele dwarssloten aan het maaien. De temperatuur overdag lag op ongeveer 25°C, dalend in de avond tot ongeveer 15°C. De wind overdag was matig en is 's avonds gaan liggen. Op de tweede velddag was het bewolkt, maar droog, de temperatuur lag rond de 18°C en er stond vrijwel geen wind.

Tijdens de veldbezoeken werd gedurende de ochtend geschept met een groot visnet (RAVON; 33 mm maaswijdte). Een cuvet (kijkglas) werd gebruikt om vangsten van dichtbij te kunnen bekijken. Tevens werden een loep (vergroting 10x) en een fotocamera gebruikt. Langs de oevers van alle binnen het plangebied gelegen sloten en de grotere watergang werd geschept op de meest waarschijnlijke locaties voor het vangen van kikker- en paddenlarven: dicht langs de oever op warme plekken, onder (afstervende) vegetatie en draadalg en ten behoeve van de kleine modderkruiper ook net boven en net in de bodemlaag. Op dezelfde dagen, later op de avond (van 21.30 tot 23.00 uur), werd op alle percelen op gehoor gezocht naar roepende rugstreepadden.

5 Onderzoeksresultaten en effectbeschouwing

In het voorliggend hoofdstuk wordt ingegaan op de resultaten van het verkennend en het soortspecifiek onderzoek. Tevens wordt ingegaan op de effecten op (mogelijk) voorkomende beschermde soorten en de beschermde gebieden.

5.1 Verkennend onderzoek ontsluitingsweg

Per soortgroep wordt aangegeven welke beschermde soorten binnen het zoekgebied voor de ontsluitingsweg zijn aangetroffen, dan wel te verwachten zijn. Daarnaast wordt aangegeven welke effecten de realisatie van de ontsluitingsweg kan hebben op beschermde soorten.

Planten

Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen binnen het plangebied en ook niet te verwachten. Wanneer er beschermde planten zouden voorkomen, zouden deze tijdens het veldbezoek zijn waargenomen, gezien de periode van het jaar waarin het veldbezoek heeft plaatsgevonden. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet nodig.

Grondgebonden zoogdieren

Er zijn geen grondgebonden zoogdieren of sporen waargenomen tijdens het veldbezoek. Er zijn binnen het onderzoeksgebied alleen algemeen beschermde soorten (tabel 1, AMvB artikel 75) te verwachten waarvoor in het kader van de werkzaamheden een algemene vrijstelling geldt. Negatieve effecten als gevolg van de maatregelen zijn niet te verwachten. Nader onderzoek of een ontheffing is niet nodig.

Vleermuizen

Binnen het plangebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen (tabel 3, AMvB artikel 75) van welke aard ook te verwachten. De aanwezige bomen zijn nog jong en bevatten geen holtes. Bebouwing is niet aanwezig.

Het plangebied kan wel dienst doen als foerageergebied. Zowel de akker als de zuidelijke watergang langs de provinciale weg lenen zich daarvoor. De akker zal slechts een beperkte functie als foerageergebied hebben, en van dit type is veel voorhanden in de omgeving. Het wegvallen van de akker als foerageergebied zal waarschijnlijk geen negatief effect hebben op vleermuizen.

Ook de watergang kan dienst doen als foerageergebied. Watergangen van dit type zijn meer aanwezig in de omgeving, maar niet zoveel dat wegvallen ervan zeker geen negatief effect op eventuele vleermuispopulaties zou hebben.

Tenslotte kunnen zowel de bomenrij als de zuidelijke watergang een functie vervullen als vliegroute. Wanneer deze elementen onderbroken worden door kap van een of meerdere bomen, of door de aanleg van een grote duiker, dan kan dat negatieve effecten op vleermuizen hebben. Verlichting op de nieuw aan te leggen rotonde kan

eveneens negatief effect hebben op vleermuizen, zowel op de functie als foerageergebied als op de functie als vliegroutes.

Daar negatieve effecten op vleermuizen kan niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, is aanvullend vleermuisonderzoek nodig naar het gebruik van het terrein door vleermuizen. Wanneer het terreingebruik door vleermuizen bekend is, kan met zekerheid worden bepaald of, en zo ja welke negatieve effecten optreden als gevolg van de aanleg en ingebruikname van de ontsluitingsweg en rotonde.

Vogels

Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten. Deze zouden aanwezig kunnen zijn in de bomen in de zuidelijke berm langs de N267. Er werden echter geen vaste nesten waargenomen. Wel kunnen er in het plangebied nesten van vogels die elk jaar een nieuw nest maken, aanwezig zijn. Tijdens het veldbezoek is een kwartel gehoord, de kans is groot dat deze zijn nest heeft in de graanakker.

Zowel in de graanakker als in het aangrenzende weiland en op de oevers van de watergangen zijn broedende vogels te verwachten. Tijdens het veldbezoek werden in de directe omgeving van het plangebied een Kievit, scholekster en meerkoet waargenomen. Mogelijk broeden er nog andere soorten, met name weidevogels en watervogels. Deze vogels zouden verstoord kunnen worden door bouwactiviteiten op deze korte afstand en in het geval van de kwartel zou het nest of de jongen verloren kunnen gaan.

Wettelijk gezien kan er voor verstoring van broedvogels binnen het broedseizoen vrijwel nooit een ontheffing worden verleend. Daarom is het van groot belang met deze dieren rekening te houden. Dit betekent dat graafwerkzaamheden, maatregelen waarbij vegetatie wordt verwijderd, en overige maatregelen die geluidsoverlast veroorzaken in principe buiten het broedseizoen plaats moeten vinden. Indien er vóór de aanvang van het broedseizoen of aansluitend op het broedseizoen wordt begonnen zijn er geen significante negatieve effecten te verwachten. Nader onderzoek is niet nodig.

Amfibieën

In het plangebied kunnen beschermde amfibieën voorkomen. In de directe omgeving zijn gewone pad, bruine kikker, middelste groene kikker en kleine watersalamander (alle tabel 1, AMvB artikel 75) aangetroffen. Het is zeer aannemelijk dat in elk geval een deel van deze soorten ook in het onderzoeksgebied voorkomt.

In en in de directe omgeving van het plangebied is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar rugstreeppad (tabel 3, AMvB artikel 75) en deze soort is niet aangetroffen (zie ook paragraaf 5.2). Ook andere strenger beschermde soorten zijn niet te verwachten.

In het kader van de maatregelen geldt voor de mogelijk aanwezige soorten een vrijstelling. Aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is daarom niet nodig.

Vissen

Het plangebied is onderzocht op de aanwezigheid van strenger beschermde vissoorten (zie ook paragraaf 5.2). Deze zijn niet aangetroffen. Aangenomen kan worden dat deze niet aanwezig zijn in het plangebied. Aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing voor vissen is dan ook niet nodig.

Reptielen en ongewervelden

In het plangebied zijn geen beschermde reptielen en ongewervelden waargenomen. Gezien de biotoopvoorkeur zijn deze ook niet in het plangebied te verwachten. Nader onderzoek of een ontheffing is dan ook niet nodig.

5.2 Soortspecifiek onderzoek bedrijventerrein Veensesteeg

Het soortspecifieke onderzoek binnen bedrijventerrein Veensesteeg was gericht op de strenger beschermde kleine modderkruiper (tabel 2, AMvB artikel 75) en rugstreeppad (tabel 3, AMvB artikel 75). Deze soorten zijn uiteindelijk niet aangetroffen. In de onderstaande tabel zijn ter informatie de overige (algemene) beschermde en/of opvallende soorten opgenomen die naast diverse andere organismen werden gevangen.

Tabel 1: Waargenomen vissen en amfibieën tijdens het soortspecifieke onderzoek.

Soort	Vorm	Aantal	Beschermingsniveau*	
			FF	RL
Driedoornige stekelbaars	div. afm.	± 60	-	-
Bruine kikker	larf	17	1	-
Kleine watersalamander	vrouw	2	1	-
Middelste groene kikker	man	3	1	-
Middelste groene kikker	subadult	1	1	-
Middelste groene kikker	adult	2	1	-
Middelste groene kikker	juveniel	10	1	-
Gewone pad	larf	15	1	-
Gewone pad	juveniel	20	1	-

* Beschermingsniveau:

FF = Flora- en faunawet; 1 = algemeen beschermde soort, 2 = 'overige' soort, 3 = streng beschermde soort.

RL = Rode Lijst van Nederland.

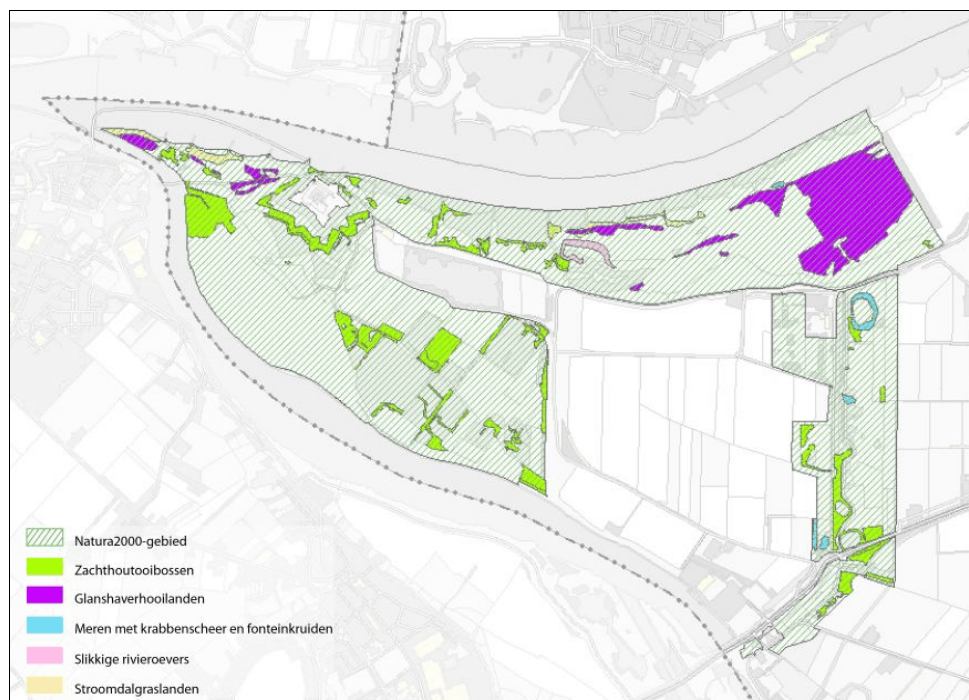
5.3 Beschermd gebied

In hoofdstuk 3 is uiteengezet dat het plangebied is gelegen in de nabijheid van het Natura2000-gebied Loevestein, Pompveld en Kornsche Boezem. Ook is de Afgedamde Maas en de oever van deze rivier, ten noorden van het plangebied, aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur. Aangegeven wordt, of er effecten op kunnen treden op deze beschermde gebieden als gevolg van realisatie van het bedrijventerrein Veensesteeg en de ontsluitingsweg.

Natura2000-gebied Loevestein, Pompveld en Kornsche Boezem

In het deelgebied Loevestein van het Natura2000-gebied Loevestein, Pompveld en Kornsche Boezem zijn alle habitattypen aanwezig waarvoor het gebied is aangewezen (zie afbeelding 6). Ook zijn, met name in het oostelijk deel van het deelgebied, de habitatrictlijnsoorten kamsalamander, grote modderkruiper, kleine modderkruiper en bittervoorn aanwezig.

In het deelgebied Pompveld komen alleen de habitatrictlijnsoorten grote modderkruiper, kleine modderkruiper en bittervoorn voor.

Afbeelding 6: Ligging van de habitattypen binnen deelgebied Loevestein (bron: Provincie Gelderland).

Ten aanzien van de habitatrictlijnsoorten kan worden gesteld dat deze binnen het plangebied niet voorkomen. Bij het soortspecifiek onderzoek zouden deze soorten zijn aangetroffen, wanneer zij in de sloten binnen bedrijventerrein Veensesteeg voorkomen. De populaties binnen de deelgebieden van het Natura2000-gebied staan dus niet in verbinding met (sub)populaties binnen het plangebied, aangezien deze ontbreken. Daarnaast kan worden gesteld dat de sloten binnen het plangebied een stroming kennen die niet gericht is naar de deelgebieden. Het voorgenomen verleggen van de A-

watergang zal derhalve geen effect hebben op de deelgebieden. Het dempen en verleggen van de kavelsloten zal evenmin effect hebben op de deelgebieden.

Bedrijventerrein Veensesteeg en de onstluitingsweg liggen op enige afstand van het Natura2000-gebied. Dat betekent dat effecten als lichtverstoring of verstoring door (toenemende) aanwezigheid van mensen niet zullen optreden.

Het bedrijventerrein zal naar verwachting een gemengd karakter krijgen, waar bedrijven uit milieucategorie 2 en 3 mogen vestigen. Dat betekent dat binnen het bedrijventerrein geen zware industrie gevestigd wordt met bijbehorende uitstoot van mogelijk schadelijke stoffen voor het Natura2000-gebied.

Het bedrijventerrein zal wel een verkeersaantrekkende werking hebben, wat een toename van stikstofuitstoot vanuit het gebied naar de omgeving tot gevolg kan hebben. De habitattypen binnen het deelgebied Loevestein zijn alle gevoelig tot zeer gevoelig voor stikstofdepositie (verzuring). Ook de leefgebieden van de habitatrictlijnsoorten kunnen negatief beïnvloed worden door stikstofdepositie (met name vermesting). Verwacht wordt, dat de toename van verkeer relatief beperkt zal zijn ten opzichte van het reeds aanwezige verkeer in deze omgeving. Rondom de Natura2000-gebieden bevinden zich reeds veel bebouwing, wegen en bedrijvigheid (in de vorm van bedrijventerreinen en tuinbouwkassen). De toename van stikstofdepositie op de deelgebieden Pompveld en Loevestein als gevolg van het bedrijventerrein Veensesteeg wordt derhalve eveneens als relatief gering ingeschat.

In overleg met Provincie Gelderland (bevoegd gezag) dient te worden bepaald of aanvullend onderzoek noodzakelijk is, of dat kan worden onderbouwd dat realisatie van het bedrijventerrein niet leidt tot een significante effect.

Ecologische Hoofdstructuur

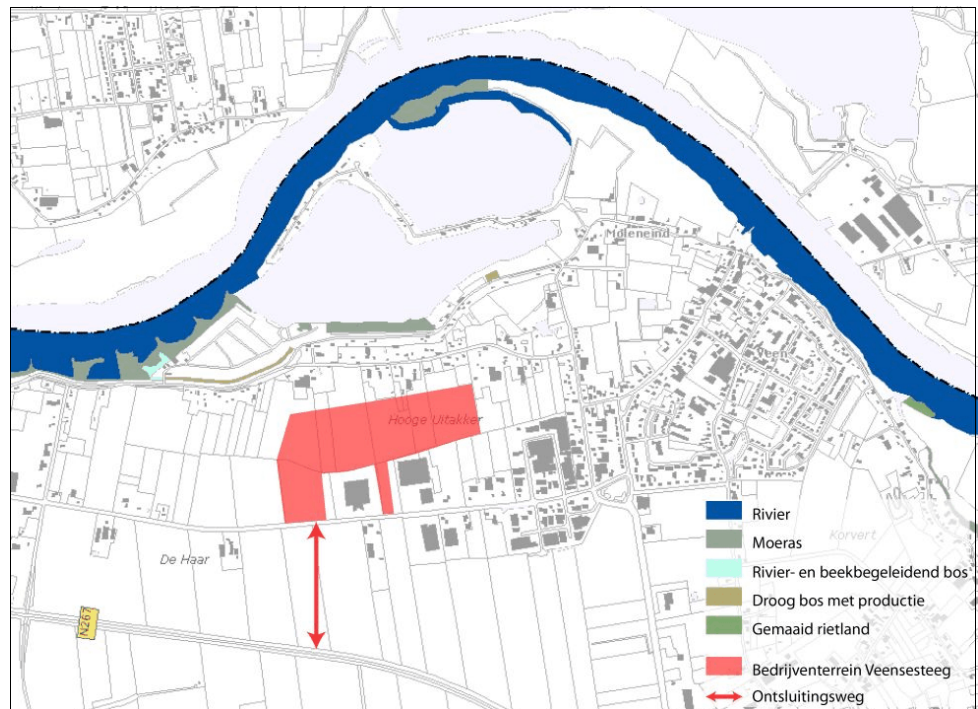
Ten noorden van bedrijventerrein Veensesteeg zijn enkele gebieden gelegen die zijn aangewezen als EHS. Het betreft met name de Afgedamde Maas en enkele oeverdelen van deze rivier. De natuurdoelen waarnaar gestreefd wordt binnen de EHS, zijn opgenomen in het Natuurbeheerplan van de Provincie Noord-Brabant. De afbeelding op de volgende pagina geeft een uitsnede weer uit het Natuurbeheerplan voor de gebieden ten noorden van het plangebied.

Tussen de EHS-gebieden en het plangebied bestaat geen rechtstreekse relatie, in de vorm van aangrenzende ligging. Tussen het meest nabij gelegen EHS-gebied en het plangebied bevindt zich de bebouwing aan de Wielstraat en de Maasdijk.

Om na te gaan of de EHS-gebieden nabij het plangebied mogelijk gevoelig zijn voor stikstofdepositie, is de provinciale Wet ammoniak en veehouderijkaart geraadpleegd.

Kwetsbare gebieden - gebieden die gevoelig zijn voor stikstofdepositie - zijn hierop aangegeven. De EHS-gebieden nabij het plangebied zijn niet als kwetsbaar aangeduid.

Gezien het ontbreken van een directe relatie tussen de EHS-gebieden en het plangebied en gezien de EHS-gebieden niet gevoelig zijn voor stikstofdepositie, kan worden gesteld dat realisatie van het bedrijventerrein niet leidt tot negatieve effecten op de EHS.

Afbeelding 7: Uitsnede uit de ambitiekaart, behorende bij het Natuurbeheerplan, met de natuurdoelen voor de EHS (bron: Provincie Noord-Brabant).

6 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk wordt aangegeven welke conclusies getrokken kunnen worden ten aanzien van het voorkomen van en de effecten op beschermde soorten en gebieden in en nabij het plangebied voor bedrijventerrein Veensesteeg en de bijbehorende ontsluitingsweg.

6.1 Verkennend onderzoek ontsluitingsweg

Streng beschermde planten- en diersoorten zijn ter plaatse van de geplande nieuwe ontsluitingsweg niet aangetroffen. Mogelijk komen in het zoekgebied wel broedvogels (tabel 2, AMvB artikel 75) voor. Ook kan de aanwezigheid van vleermuizen (tabel 3, AMvB artikel 75) binnen het zoekgebied niet op voorhand worden uitgesloten.

Alle maatregelen die direct (vernietiging van nesten of jonge vogels) of indirect (bijvoorbeeld geluidsoverlast) verstorend werken op broedvogels moeten worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van vogels of in ieder geval voor het begin ervan aanvangen. Het Ministerie van EL&I geeft als richtlijn voor het broedseizoen de periode half maart tot half juni. Algemeen wordt aangehouden dat het broedseizoen van de meeste vogels loopt van half maart tot half juli.

Aanvullend onderzoek is nodig naar de functie(-s) van zowel de bomenrij als de watergang langs de provinciale weg N267 voor vleermuizen, en de negatieve effecten van de maatregelen op deze elementen. Zijn er negatieve effecten te verwachten, dan dienen deze gemitigeerd te worden. Worden desondanks vleermuizen (tijdelijk) negatief beïnvloed door de maatregelen, dan is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk. Aanvullend onderzoek dient te worden uitgevoerd volgens het vleermuisprotocol, in de maand juni.

De conclusies uit dit verkennend onderzoek geven geen aanleiding aan te nemen dat een bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is. Wel moet de locatiekeuze goed onderbouwd zijn en de maatregel moet een groot maatschappelijk belang dienen.

Tijdens de uitvoer van de werkzaamheden moet altijd de zorgplicht in acht worden genomen. Dit houdt in dat er volgens normaal gebruik zorgvuldig gewerkt moet worden, waarbij indien mogelijk verstoring van fauna wordt voorkomen. Actief doden van dieren is altijd verboden.

Aanbevelingen vleermuizen

Om de negatieve effecten op vleermuizen zoveel mogelijk te beperken, kunnen de volgende maatregelen genomen worden;

- Wanneer verlichting noodzakelijk is langs de ontsluitingsweg/rotonde, dient deze vleermuisvriendelijk te zijn. Om verlichting vleermuisvriendelijk aan te leggen, kan gedacht worden aan het gericht aanbrengen ervan, dus alleen verlichten wat noodzakelijkerwijs verlicht dient te worden. Uitstralen naar de omgeving moet daarbij worden voorkomen door het plaatsen van kappen. Verlichting wordt zo

dicht mogelijk op het te verlichten object (weg, brug) aangebracht, dus zo laag mogelijk. Bij de keuze van het type verlichting wordt een kleur en soort lamp gebruikt die zo min mogelijk hinder veroorzaakt voor vleermuizen. Hierover bestaat discussie, inwinnen van recente informatie bij een deskundige is derhalve noodzakelijk. Verlichting dient alleen te branden op het moment dat dat nodig is. Is er op bepaalde momenten van de nacht geen verkeer dan kan de verlichting met behulp van een timer of sensor geregeld worden.

- De duiker dient zo hoog mogelijk boven het water aangelegd te worden en zoveel mogelijk ruimte te bieden aan passerende vleermuizen. De minimale hoogte verschilt per soort. Sommige soorten vliegen onder duikers/bruggen van nog geen meter hoog door, terwijl andere soorten pas onder een brug doorvliegen wanneer de vrije doorvlieghoogte 7 meter bedraagt. Meer duidelijkheid hierover ontstaat pas na het aanvullend onderzoek.
- Een onderbreking van de bomenrij kan een probleem vormen voor vleermuizen. Wanneer de vleermuizen omgeleid kunnen worden via bijvoorbeeld een bomenrij aan de andere kant van de provinciale weg kan dit effect verzacht worden. Deze omleiding moet dan wel gerealiseerd en functioneel zijn voordat de onderbreking van de bestaande vliegroute plaatsvindt. Ook hier geldt overigens dat het per soort verschilt hoe gevoelig dieren zijn voor een onderbreking en hoe gemakkelijk ze een omleiding accepteren.
- Aanvullende algemene aanwijzingen zijn te vinden in de folder 'Met vleermuizen overweg' van de Dienst voor weg- en waterbouwkunde, te bestellen bij de Zoogdierverseniging (VZZ).

6.2 Soortspecifiek onderzoek bedrijventerrein Veensesteeg

Uit het uitgevoerde soortspecifieke onderzoek kan geconcludeerd worden dat er geen populatie rugstreppadden (tabel 3, AMvB artikel 75) aanwezig is binnen het onderzoeksgebied. Er is uitvoerig gezocht op de meest geschikte locaties; hier werden echter geen rugstreppadden aangetroffen. De aanwezigheid van vis versterkt het vermoeden dat rugstreppad niet voorkomt in de onderzochte watergangen. Er is vis aangetroffen in vrijwel alle watergangen in het onderzoeksgebied en de rugstreppad is erg gevoelig voor de aanwezigheid van vis vanwege de predatie op larven. Wel is het mogelijk dat nu en dan een rondzwervende adulte rugstreppad aanwezig is in het plangebied, afkomstig uit een eventuele populatie in de omgeving. De geplande maatregelen zullen echter geen negatief effect hebben op het voortbestaan van deze populaties.

Ook kleine modderkruiper (tabel 2, AMvB artikel 75) is ondanks uitvoerig scheppen niet aangetroffen binnen het plangebied. Aangenomen mag worden dat ook deze soort geen populatie heeft binnen het plangebied.

6.3 Beschermd gebied

Het bedrijventerrein Veensesteeg zal een verkeersaantrekkende werking hebben. Verkeer zorgt voor stikstofemissie, wat kan leiden tot stikstofdepositie binnen het Natura2000-gebied Loevestein, Pompveld en Kornsche Boezem. De habitattypen van dit Natura2000-gebied, die voorkomen in deelgebied Loevestein, en de leefgebieden van de habitatrichtlijnsoorten kunnen door stikstofdepositie worden aangetast. De verwachting is, dat de toename van verkeer bij het plangebied - en daarmee de toename in stikstofdepositie op het Natura2000-gebied - relatief gering zal zijn ten opzichte van het reeds aanwezige verkeer in deze omgeving en provinciale weg. In overleg met de Provincie Gelderland zal bepaald moeten worden of aanvullend onderzoek, of dat op voorhand kan worden aangetoond dat realisatie van het bedrijventerrein Veensesteeg niet leidt tot een significante toename van de stikstofdepositie op het Natura2000-gebied.

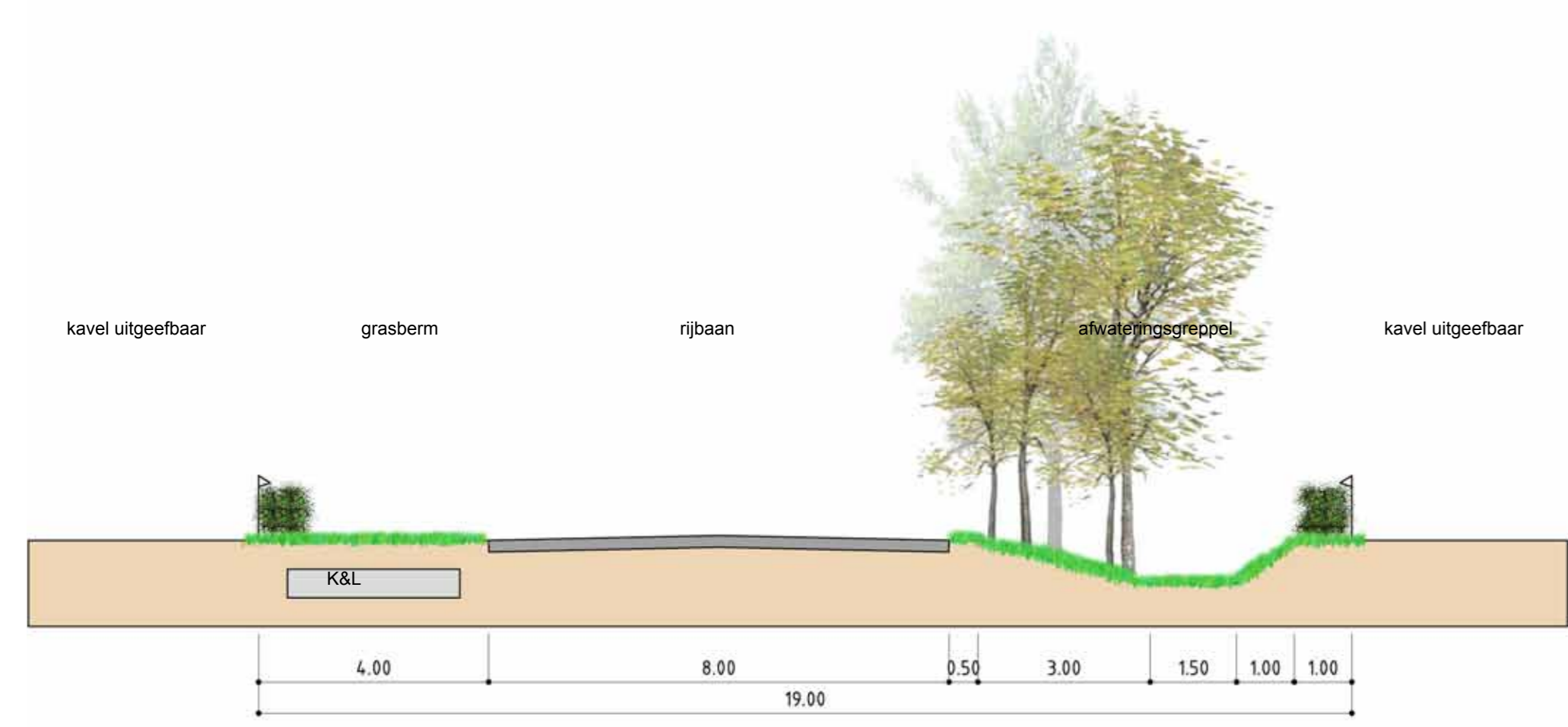
Effecten op de Ecologische Hoofdstructuur zullen als gevolg van realisatie van het bedrijventerrein Veensesteeg niet optreden. Er bestaat geen directe relatie tussen het plangebied en de EHS-gebieden en de in de nabijheid gelegen EHS-gebieden zijn niet aangeduid als kwetsbaar voor stikstofdepositie.

GEMEENTE AALBURG

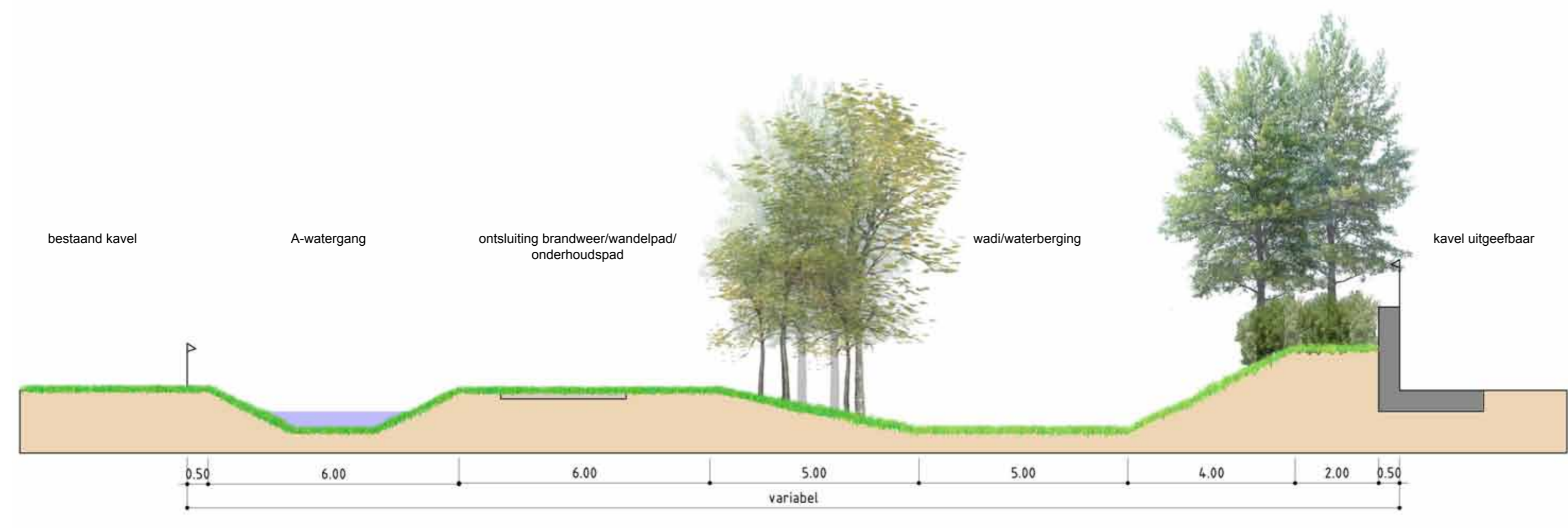
Bedrijventerrein Veensesteeg

Onderzoek flora en fauna

Bijlage 1 Voorlopig ontwerp bedrijventerrein Veensesteeg

Profiel A-A'
schaal 1:100

Profiel B-B'
schaal 1:100

Verklaring

- Rijbaan, asfalt
- Kavel
- Lange en zware vrachtwagencombinatie (lzv)
- Rijcurve lzv
- Inrit, materialisering n.t.b. in DO
- Grasbalm
- Wadi/waterberging
- Watergang
- Solitaire boom, diverse soorten n.t.b. in DO
- Houtwal, soorten n.t.b. in DO
- Haag, soort n.t.b. in DO
- Strook t.b.v. kabels en leidingen
- Afwatering van kavels richting berging
- Onderhoudsstrook
- Routing brandweer
- Plangrens

Oppervlakte werkgebied	182.680 m ²	18.26 ha	100%
Oppervlakte uitgeefbaar terrein	106.026 m ²	10.60 ha	58.0%
Oppervlakte waterberging	19.550 m ²	1.96 ha	10.7%
Oppervlakte openbare verharding	11.505 m ²	1.15 ha	6.3%

* Geboorde put ten behoeve van brandblusvoorziening

Bedrijventerrein Veensesteeg
 Voorlopig ontwerp eindsituatie
 Gemeente Wijk en Aalburg

project: AAL008
 tekening: 11-0480
 status: concept
 formaat: A0
 schaal: 1:1000

06/07/2011